

San'at âleminde

Fahrünnisa Zeid'in
ikinci sergisi

Değerli ressam Bayan Fahrünnisa Zeid'in geçen bahar açmış olduğu serginin heyecanı henüz darulmadan, aynı sanatkar ikinci bir sergi açmış bulunuyor. Bu havadis hiç şüphe yok ki hayretle karşılanacaktır. Geçen seneki sergi oldukça uzun bir çalışma ve hazırlık devresinin mahsulü idi. Bayan Zeid'in aradan geçen bir yıl zarfında ikinci bir sergiyi dolduracak miktarda eser vermiş olması hakikaten hayret ve takdirle karşılanacak bir hâdisedir. Hele teşhir edilen tabloları gördüğü zaman insanın hayreti büsbütün artıyor. Yüz otuz tane resim! Hepsı birbirinden güzel, birbirinden canlı ve göz alıcı... Bayan Zeid'in büyük emeklerle boşaltılan ve mükemmel bir resim galerisi haline getirilen Maçkadaki apartmanına (Ralli Apt.) girdiğim zaman renk ve resim bolluğundan âdetâ başım döndü. Sanatkârin eserleri o kadar canlı ki sanki çerçevelerine sığamıyorlar, duvarlardan taşıyorlar ve size kendilerine bakmanızı emrediyorlar. Yalnız şu var: Bunu hepsi birden yapıyor. Ve siz bir müddet şaşkın duruyor, galerinin havasına alışmağa çalışıyorsunuz, Sonra korka korka resimlerin birine bakıyorsunuz; hangisi olursa olsun baktığınız resim sizi ressamın şahsiyeti ile tanıştıracaktır. Ve hükmünüzü o anda vereceksiniz. Eğer bariz ve orijinal bir şahsiyet, sıcaklık, kuvvetli ve şaşırtıcı renkler, muhayyile, hattâ belki biraz lâkaydi bir sanatkarı sevmeniz için fazlasıyla kâfi gelen vasıflarsa, Bayan Zeid'in eserlerine hayran kalacağınız muhakkaktır. Yok eğer resim sanatı hakkında mazbut ve muhafazakâr fikirler besliyen bir kimse iseniz bu sergi herhalde sadece «alâkanızı çekecektir.»

Sergide 130 dan fazla resim teşhir edilmektedir demiştim. Bunları mevzu itibarile dört kısma ayırmak mümkündür. Ege bölgesi intibaları, Polonezköy civarında yapılan resimler, muhtelif cephelele İstanbulu canlandıranlar ve atelyede yapılan portrelerle, desenler. Bu dört gruba dahil olan eserler renk ve ruh itibarile birbirinden ayrılmakla beraber, hepsi de Bayan Zeid'in kendine hâs sanat anlayışını bariz olarak taşımaktadır. Her manzara, her hâdis Bayan Zeid'in nazarında fırçasına mevzu teşkil edecek kadar mühim ve enteresandır. Yeter ki güzel bir şekilde canlandırılabilsin. Bu sebeptedir ki sergide geniş bir mevzu bolluğu ile karşılaşılıyor. İşte teşhir edilen bazı değişik mevzu-

lu resimlerin isimleri:

Ambarda yolcular, Fildi naturmort, Ameliyathane, Müneccim, Unkapanı deplu yangını, Akuarium v.s.. Harikulâde İstanbulumuz Bayan Zeid'in fırçasında harikulâde bir şekilde canlanıyor: Kapalıçarşı, Halig, Camiler, Boğaz, Küllük, Köprü! Resimlerdeki İstanbulu belki biraz yadırgıyoruz, fakat bundan ne çıkar; Bayan Zeid'in İstanbulu görüşü, onu bizim görüşümüzden hiç de daha az güzel değil. Hattâ belki daha da güzel.

Sergide en çok alâkayı çeken resimlerden biri «Ambarda yolcular» ismini taşıyan büyük tablo idi. Bu resimde, canlandırdığı mevzu ile garip bir tezat teşkil eden bir renk bolluğu, canlı bir neşe havası göze çarpıyordu.

Bayan Zeid bana bu tablo hakkında, bütün sanat telâkkisinin anahtarını taşıyan, şu sözleri söyledi:

— İzmirden gelirken, ambarda seyahat eden yolcuları tefkik ettim. Hepsı fakirdi, Muhtelif sebeplerle, İstanbula geliyorlardı. O çukur ambarda yatıp kalkıyor, çıkınlarından çıkardıkları yemeklerini oracıkta yiyorlardı. Fakat buna rağmen o kadar rahat, o kadar mesut bir halleri vardı ki,

sanki ruhlarının zenginliği o ambarı renk dolu bir âleme çeviriyordu. Bu tablomdaki renkler ve canlılık ambarın maddi değil, mânevi görünüşünü canlandırmaktadır.

Bayan Zeid'e soruyorum:

— Sizce resim neyin ifadesi olmalıdır?

Hiç düşünmeden cevap veriyor:

— Resim, sanatkarın bütün benliğini ifade edebileceği bir yol olmalıdır. Herşey bu gaye için bir sebep, her vasıta bir vesile teşkil edebilir. İnsan bütün şahsiyetiyle yaptığı resmin içine girer ve o resim ressamın hayatını, tecrübelerini, dünya görüşünü ifade eder.

Bu ifade herhangi bir resim tarzı ile tecelli edebilir. Benim istediğim, resimlerime bir şark havası verebilmektir. Mademki şarklıyım, içimdeki o âlemi yaşatmam ve kendi öz nazime dönmem lâzımdır.

Bayan Zeid'in sergisi dün çok kalabalık bir davetli grup tarafından gezilmiş ve nazik ev sahibesi bütün misafirlerle ayrı ayrı meşgul olmuştur. Mayısın 31 ine kadar açık kalacak olan bu sergiyi bütün sanat meraklılarına bilhassa tavsiye ederim.

Tunç Yalman

